

PROFESÖR DOROTHY ELİZABETH GARROD'UN KISA HAYATI ve ESERLERİ

Prof. Dr. Enver BOSTANCI

Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi
Paleoantropoloji Kürsü Profesörü

Profesör Elizabeth Garrod'un ölümü Paleoantropoloji, Prehistuvar ve Paleantoloji ile meşgul olan bilginler arasında teessürle öğrenilmiştir¹. Profesör Garrod kıymetli bir prehistoryendir². Prehistuvar, Paleoantropoloji, Paleontoloji ve dördüncü zaman jeolojisi için bir çok yeni keşiflerde bulunmuştur³. Çok çalışkan olan Profesör Garrod ilk defa 1925-1926 yıllarında Cebelitarık yakınında Devil'in Tower mağarasında kazı yapmış ve Cebelitarık Fosil çocuğunu bulmuştur. Bu fosilin daha sonra Neandertal ırkına ait olduğu anlaşılmıştır⁴. Bayan Garrod, İngiltere'de Prehistuvar alanında bir çok kazılar yapmış ve "İngiltere'de Üst

---

1 Profesör Dr. Dorathy Annie Elizabeth Garrod 1892 yılında doğmuş ve 1968 yılında Fransa'da la Quina'da oturduğu küçük köyde ölmüştür. Ölümünden önce kendisini 1963 Ağustos ayında la Quina'da Eileen Robinson ile beraber ziyaret etmiştik. La Quina Prehistorik kayasıgnaklarını gezdikten sonra prehistoryen arkadaşları Mill Henry Martin ve D.Kirlebride ile birlikte bize bir öğle yemeği vermiştir. Zihnimizde kalan bu güzel hatırayı burada anmayı bir vazife biliyorum. Ayrıca Garrod'un ölüm haberini ihtiva eden yayını bana ulaştıran Dr.J.D.A. Wachter'e teşekkür ederim.

2 Garrod bilhassa orta doğuda yaptığı araştırmaları ile ün salmış bir İngiliz Prehistoryenidir. Bayan Garrod Mount Carmel mağaralarında yaptığı kazılarla kendini tanıttır-
mıştır. Bu mağaralarda yapmış olduğu kazıların sonuçlarını şimdiye kadar hiç kimse de-
ğiştirememiştir. Bu bakımdan dikkatli çalışmaları ile tanınan Bayan Garrod "The Stone
age of Mount Carmel, adlı mükemmel eserini meydana getirmiştir.

3 Garrod, Prehistuvar ve Paleoantropolojiye yaptığı yardımlar büyüktür. Ayrıca keş-
fettiği Tabun ve skhul insan iskeletleri ile de Paleoantropoloji'ye büyük yardımlarda bulun-
muştur. Bu konuyu Prof. Dr. A.Keith bir ciltlik eserde toplamıştır. McCawn ve Keith, 1937
the Stone Age of Mount Carmel. The Fossil Human Remains from the Levallasiso-Mouste-
rian volum II Sayfa. 1-390 Tablo. 1-XXVIII.

4 Cebelitarık çocuğundan başka kaya sığınağında birde Progressive neandartaller-
den kabul edilen bir kadın kafatası da bulunmuştur. Hooton, 1931 up from the Ape. Sayfa
322, 332.

Paleolitik kültürler” başlıklı ilk eserini yazmıştır. Prof. Garrod İngiltere’de olduğu kadar Fransa’da ve bilhassa Orta Doğu’da yapmış olduğu mağara ve kaya sığınaklarındaki kazıları ile iyi tanınmaktadır. Orta Doğu’da ve hatta Anadolu’daki araştırmaları Paleoantropologları ve Prehistoryenleri çok ilgilendirmektedir.⁵

Orta Doğu’da ilk defa 1928 de Irak’ta Zarzi ve Hazard Merd mağaralarını kazmış ve çok ilginç olan kültürler hakkında değerli neşriyat yapmıştır.⁶

Bunu takip eden yıllarda da Filistin’deki araştırmaları sayesinde Orta Doğu dördüncü zaman Kronolojisi hakkında fevkalâde önemli bilgi vermeğe muvaffak olmuştur. Filistin’de ilk kazısını yaptığı mağara Subhah ve bunu Mount Carmel mağaraları takip etmiştir. Bu mağaraların bazılarının sonuçları “The stone Age of Mount Carmel” adlı eserinde yayımlanmış ve bir unutulmaz hatıra bırakmıştır.⁷ Bundan başka Garrod Türkiye’de araştırmalar yaptığı gibi Bulgaristan’a da giderek Bacho-Kiro mağarasını bulmuş ve kazısını yaparak 1939 da neşretmiştir.⁸

5 Garrod, Filistin, Suriye, Lübnandan başka Irak’ta araştırmalar yapmış ve mağaralar kazmıştır. Bunlara ilâveten Anadolu’da da bir hey’et ile birlikte geziler yapmış orta Anadolu’da kızıl kaya mağaralarını kazmıştır. Bunlardan başka yenice Tuzgölü Sultan azlı gölü, Boğazkale Razarlı, İnebolu çevrelerini araştırmış ve bazı prehistorik belgelerde bulmuştur. Garrod, Gaul ve Howe, 1939 sayfa. 13-27.

6 Garrod, Zarzi mağarasını bulduktan sonra derhal kazı yapmış ve bu kültürün bilinenlerden farklı olduğunu anlamıştır. Mezolitiğe benzeyen bu kültürün özelliklerini dikkate alarak Zarzien ismini vermiştir. Garrod. 1930, sa. 9-97 Garrod ayrıca Hazar Mert mağarasını kazmış ve Orta taş devri Müsteriyen seviyesini bulmuştur. Bu Orta Doğu diğer Müsteriyen ve Levallaiso-Musteriyen kültürlerin den farklı özellikler gösterir. Garrod, 1930 sayfa 29-37 fig. 16-18. Hazar Merd ve Zarzi Mağaralarına ait enteresan hayvan fosillerini Garrod, Bayan Bate’e tetkik ettirmiş ve yeni bazı türler de tesbit edilmiştir. Bate, 1930 Animal remains from the Zarzi Cave. Bulletin of the American School of prehistoric Research No. 6, Sayfa. 23 Bate. D. 1930 Animal remains from the Oark, Hazar Merd. Bulletin of the American school of prehistoric Research. No. 6 sayfa 38-41.

7 Garrod, Mount Carmel mağaralarına ait kazıları bir cilt eserde toplamıştır. Bu eser iki kısımdan ibarettir. Birinci kısım Mugharet el-wad, Et-Tabun, Mugharet es-Skhul mağaralarının stratigrafik durumları ile kültürlerin tetkik izahlarına hasredilmiştir. Bu kısımların izahlarından anlaşıldığına göre Orta Doğuda en mükemmel stratigrafi veren mağaralar Filistinde Mount Carmel’de bulunmuştur. İkinci kısım bu mağaralarda bulunan fosil hayvanların izahına hasredilmiş ve Miss. D.Bate tarafından yazılmıştır. Garrod. D.A.E. ve D.M.A. Bate, 1937 sayfa 1-240.

8 Garrod, Bacho-Kiro mağarasında üç seviye tespit etmiştir. En üst seviyede Üst Aurignacien bunu takip eden 25 cm.lik ve 80 cm.lik iki boş seviyeden sonra 40 cm. kalınlığında Orta Aurignacian kültürünü bulmuştur. Orta Aurignacien’i takip eden 70 ve 40 cm. ka-

Prof. Garrod tekavüt olduktan sonra da çalışmalarına devam etmiş ve Fransa'da Angles - Suranglin de Magdaleniyen devre ait bir mağarada kazılar yapmıştır. Bundan sonra Orta Doğu'daki araştırmalarını yine de geliştirmeye devam etmiştir.⁹ Suriye, Irak ve Lübnan da kazılar yapmış Zarziyen, Natufian, Atlitian, Ourignacian, Levalloiso-Mausterien, Mikokiyen, Achellean ve Tayasiyen kültürlerinden başka son olarakta Yabrudian kültürün hem Filistin ve hemde Jabrud mağarasında bulunduğunu kabul etmiş ve ayrıca Zumofen ve Adlun'da yaptığı kazı sonunda Jabrud mağarasında olduğu gibi pre-Aurignacian kültürün kati olarak orta doğuda bulunduğunu teyit etmiştir, ve bu kültüre Amud vadisine izafeten Amudiyen demiştir.¹⁰ Son yıllarda Garrod orta doğu deniz seviyeleri ile Paleolitik kültürleri arasındaki münasebetleri üzerinde de çalışmıştır ve enteresan neticeler elde etmiştir¹¹. Filistin, Lübnan ve Suriye'deki çalışmaları sonucu olarak Prof. Garrod Tyrrhenian I seviyesi 45 metrelik seviyedir; Mindel-Riss buzul arasına isabet ettiğini ve bu devirde Acheullean kültürlerin Orta doğuda meydana geldiğini kabul etmektedir.¹² Bunları daha sonra Tyrrhenian 11-15 metrelik seviyeler takip eder ve bu seviyenin Riss-Würm buzul arasına isabet ettiğini kabul etmektedir.¹³

Bu devirde de orta doğunun Levalloisian kültürünün geliştiğini yazmaktadır. Tyrrhenian II ile III arasında da Levallaiso-Mouste-

---

linliklarda iki Mousterian seviye tespit edilmiştir. Garrod 1939 sa. 56. Bu mağaradan başka Garrod ve Howe birlikte kazdıkları mağara ve kaya sığınakları Kuzey Bulgaristan'da Karukova mıntıkasındadır. Bu bölgedeki kaya sığınakları ile mağaralarda sadece bazı hayvan fosilleri bulunmuştur. Garrod ve Howel, 1939 sa. 81.

9 Garrod, Lübnanda Abri Zumoffen kayasığnağında Kırkbride'le beraber Ras, el-Kerb mağarasında Henri Martin ile kazı yapmıştır. Ayrıca Adlon mağarasında da çalışarak burada Abri Zamaffer de olduğu gibi Jabrudiyen kültürü altında Rust'un Pre-Aurignacian dediği kültüre rastlamış ve bu kültüre sonradan Amudian ismini vermiştir. Garrod'un ifadesine göre Amudian Yabrudian kültürünün gelmesi ile kaybolmuş ve Lâm tekniği tekrar binlerce sene sonra meydana çıkmıştır. (Garrod. 1962. sa. 248.)

10 Garrod, Prehistorik kazıları neticesinde bir çok Paleolitik seviyeler tesbit etmiş ve neşretmiştir. Bunların yanında ayrıca Zarzian, Natufian Atletian ve Amudian ismini verdiği dört önemli kültüre isim vermiş ve neşretmiştir. Zarzian geç Üst Paleolitik, Natufian Mezolitik, Atlitian Üst Paleolitik, Amudian ise Jabrudian'ın alt seviyesinde bir lâm kültürüdür. Bu çalışmaları ile Profesör Garrod Prehistuvar ilmine büyük hizmetlerde bulunmuştur.

11 Garrod, 1962 sa. 237-238.

12 Garrod, 1962 sa. 249.

13 Garrod, 1962 sa. 249.

rian Jabrudian ve bunuda Amudian kültürünün takip ettiğini kabul etmiştir.¹⁴ Bu kültürlerden Levallaiso-Musterianin Carbon 14 metodu-na göre M. Ö. 52.000 senelerde teşekkül ettiğini kabul etmekte ve diğerlerini de bu kronolojiye göre sıralamaktadır.¹⁵

Prof. Garrod Paleoantropoloji'ye hizmetide büyüktür. Tesbit ettiği dördüncü zaman kronolojisi yanında Tabun, Skhul ve Natuf mağaralarında bulunduğu insan iskeletleri bu devirlerde yaşamış olan insanların ırk tarihi hakkında önemli bilgiler edinmemize yardım etmiştir.¹⁶

Bayan Garrod'u ilk defa son yıllarını yaşadığı La Quina köyünde (Fransa) tanıdım ve diğer dostları ile birlikte bize bir öğle yemeği verdi ve Orta Doğu üzerinde halen çözülememiş bulunan bazı problemleri tartışmıştık. Kendisi Lübnan'da kazmakta olduğu mağara harfiyatına davet etti ve fakat bu isteğini yerine getiremediğim için çok üzüntü duymuştum.

Profesör Garrod Oxford'da ilim doktorası yapmış ve Cambridge Üniversitesinde ilk kadın profesör olmuştur.¹⁷ Fransa'da, Amerika'da bir çok şeref payeleri almıştır. İngiltere'de kiralıyet Antropoloji Enstitüsü'nün Huxley madalyasını, Eski Eserler Cemiyetinin Altın madalyasını almıştır.¹⁸ Bu arada Prehistuvar Cemiyetinin Başkanlığında yapmıştır. Profesör Garrod aynı zamanda İngiliz Akademisinin üyesi bulunuyordu. Talebeleri kendisinin mükemmel bir hoca olduğunu ve kendisinden çok istifade ettiklerini keydetmektedirler¹⁹. Kendisi dürüst kibar bir İngiliz hanımı olarak bütün hayatı boyunca herkesin takdini kazanmıştır.

14 Garrod, 1962 sa. 249.

15 Garrod, 1962 sa. 249.

16 Garrod, Mount Carmel mağaralarında bulunduğu insan fosilleri çok enterasan Paleoantropolojik Problemlerin izahına imkan vermiştir. Şkhul tipleri Levallaiso-Mousterian kültürleri ile birlikte bulunmalarına rağmen Homo sapiens karışımı bir ırkı temsil etmektedir. Tabun I iskeleti ise Neandertaloid bir ırk tipini temsil etmektedir. Keith 12-18.

17 Waechter, d. 1968 Dorothy Annie Elizabeth Garrod 1892-1968 Proceedings of the Royal Anthropological Institut of Great Britain and Ireland for. 1968. Sayfa 67.

18 Waechter, 1968 sayfa 68.

19 Waechter, 1968 sayfa 68.

PROFESÖR GARROD'UN BİBLİYOGRAFYA'SI

- Garrod, D. A. E.** 1926. *The Upper Paleolithic Age in Britian.* Sa. 211 text-figs. III. pls. Oxford.
- Garrod, D. A. E., Buxton, N. H. Dudley, Smith, G. Elliot ve Bate D. M. A.** 1928. *Excavation of a Mausterian Rock-Shelter at Devil's Tower, Gibraltar (including the report an the infant Neandertal skull, Gibraltar. II.)* 81 sa. 33 figs. 7 pls. 10.
- Garrod, D. A. E.** 1930. a. *The Upper Palaeolithic of Southern Kurdistan,* Bull of the American School of Prehistoric Research, No. 6 Sa. 13-43.
- Garrod, A. D. E.** 1930. b. *The Palaeolithic of Sauthern Kurdistan: Excavations in the Coves of Zarzi and Hazar Merd.* Bulleten of the American School of Prehistoric Resorch Sa. 9-43.
- Garrod, D. A. E.** 1932. *A New Mesolithic Industry: The Natufian of Palestine.* journal of the Royal Anthropoloqical Institute, LXII, Sa. 257-269.
- Garrod, D. A. E.** 1934. a. *Excavation at the Wady al-Mughara (palestine), 1932-33.* Bull Amer. Sch. Preh. Res, No. 10.
- Garrod, D. A. E.** 1934. b. *The Stone Age of Palestine,* Antiquity. 8 Sa. 133-150.
- Garrod, D. A. E.** 1935. *Excavations in the Magharet et Tabun. (Palestine)* No: 11 Sa. 54.
- Garrod, D. A. E. and E. W. Gordner.** 1935. *Pleistocene coastal deposits in Palestine.* Nature 135. Sa. 908.
- Garrod, D. A. E.** 1936. *A Summary of seven Seasons Work at the Wady el-Mughara* Bull. Amer, Prehist. Res, No: 12. sa. 125-9 tablo XIV-XXIV.
- Garrod, D. A. E.** 1937. *The Near East as a Gateway of prehistoric migration.* P. 33-40. in Earlyman, ed, by G. G. Mac Curdy, Philadelphia. J. B. Lippincott.
- Garrod, D. A. E. aud Bate, D. M. A.** 1937. *The stone age of Mount Carmel* Vol, i. Sa. 1-240 Oxford.
- Garrod, D.A.E.** 1938, *The Upper Paleolithic in the light of recent discovery.* Proc. Prehist. Soc. 4 Sa. 1-26.
- Garrod, D. A. E.** 1939. *Excavations in The cave of Bacho-Kiro North-East Bulgaria,* Bulleten 15 American School of Prehistoric Research. No. 15 Sa. 46-80.

- Garrod, D. A. E. Gaul, J. tl. and Howe. B.** 1939 *b. Report on the A. S. P. R. Expedition to Anatolia, 1938.* Bulletin 15 American School of Prehistoric Research No. 15 Sa. 13-27.
- Garrod, D. A. E. and Howe B.** 1939 *a. A Report on caves in the Neighbourhood of KARIUKOVO, in Northern Bulgaria,* Bulletin 15. American school of Prehistoric research No. 15 Sa. 81-84.
- Garrod, D. A. E.** 1942. *Excavations at the Cave of Shukbah Palestine. 1928.* Proc. Prehist. Sa. 8: 1-20.
- Garrod, D. A. E.** 1951. *A Transitional Industry from the base of the Upper Palaeolithic in Palestine and Syria.* J.R. Anthropol. Inst. 81. Sa. 121-30.
- Garrod, D. A. E.** 1952. *A transitional Industry from the base of the Upper Palaeolithic in Palestine and Syria.* Royal. Anthropol. Inst. 81. Sa. 121-132.
- Garrod, D. A. E.** 1953. *The relations between Southwest Asia and Europe in the Later Palaeolithic Age, With special reference to the origins of the Upper Palaeolithic blade cultures* Journ. World Hist. 1. Sa. 13-38.
- Garrod, D. A. E.** 1954: *Excavations at the Muhharet Kebara. Mount Carmel 1931 The Aurignacian industries.* Proc. Prehist. Soc. Sa. 155-192.
- Garrod, A. D. E.** 1955. *The Mugharet el Emireh in Lower Galilee Type station of the Emiran Industry.* Royal. Anthropol. Inst. 85. 1-22.
- Garrod, D. A. E.** 1956: *Acheulio-jobroudien et "Pre-Aurignacien" de la gratte du Taboun (Mont Carmel) etude Stratigraphie et chronologique,* Quaternaria 3: 39-59.
- Garrod, D. A. E.** 1957 *a. Notes sur le Paleolithique superieur du Mogen-Orient,* Bull. soc. Prehist, Franç. 54: Sa. 439-446.
- Garrod, D. A. E.** 1957: *b. The Natufian Culture: The life and Economy of the Mesolithic People in the Near East,* British Academy, PP. 2. 11-227.
- Garrod, D. A. E. and Martin, U. G.** 1961. *Repport Preliminaire sur la fouille d'une grotte au Ras-el-Kelb,* Bull, Mus. Beyrouth, 16. Sa. 61-67.
- Garrod, D. A. E. and Kirkbride, D.** 1961. *Excavation of the abri Zumoffen, a Palaeolithic Rock-Shelter near Adlun, South Lebanon.* Bull. Mus. Beyrouth, 16. Sa. 7-46.
- Garrod, D. A. E.** 1962: *The Middle Palaeolithic of the Near East and the Problem of mount Carmel Man. The Hunley Memorial lecture,* 1962. The journal of the Royal Anthropological Institute of Great Britain and Ireland. vol. 92, part. 2. Sa. 232-259.